

ОСОБЛИВОСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ НІМЕЦЬКОЇ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ В АМЕРИКАНСЬКУ ПРОФЕСІЙНУ ОСВІТУ

Пазюра Н. В.

Доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри іноземних мов професійного спрямування
Державного університету «Київський авіаційний інститут»
ORCID ID: 0000-0003-1234-7610

Статтю присвячено вивченню важливих чинників успішності імплементації німецького досвіду дуальної форми освіти різними країнами світу та ефективність цієї моделі в американській професійній освіті за умов забезпечення якості й перспектив для випускників. Показано, що німецька система дуальної та професійної освіти визнана в усьому світі як така, що функціонує надзвичайно ефективно, сприяє зниженню рівня молодіжного безробіття. Виявлено чинники, які підвищують ефективність функціонування дуальної форми освіти (активне заохочення соціальних партнерів та працедавців, активна співпраця між працедавцями й освітніми закладами, достатнє фінансування, включно із субсидіями від працедавців та іншими заохоченнями, забезпечення підготовки відповідно до потреб ринку праці, запровадження системи забезпечення якості освіти). Вивчений досвід американських професійних закладів (Інноваційних кар'єрних шкіл та Кооперативних інноваційних коледжів). Доведено, що така форма організації професійної підготовки майбутніх фахівців може бути запозичена як цілісною системою, так і її окремими елементами в окремих штатах країни. Виявлено елементи, які забезпечують ефективне професійне навчання (Техас, Північна Кароліна), підвищують академічну успішність та зменшення бар'єрів доступу до вищої освіти (Міннесота, Іллінойс), а також для інтеграції практичного досвіду безпосередньо в навчальний процес (Теннесі).

Ключові слова: професійна підготовка, дуальна освіта, Німеччина, США.

Paziura N. V. Peculiarities of implementation of German dual education in American vocational education

The article is devoted to the study of important factors for implementation of German experience in dual education by different countries and effectiveness of this mode in American vocational education enhancing quality and prospects for graduates. It has been shown that the German system of dual and vocational education is recognized worldwide as highly effective and as a system contributing to the reduction of youth unemployment. Factors that enhance the effectiveness of dual education have been identified (active encouragement of social partners and employers, active cooperation between employers and educational institutions, sufficient funding, including subsidies from employers and other incentives, providing training according to labor market needs, and implementing a quality assurance system for education. The experience of American vocational schools (Innovative Career Schools and Cooperative Innovative Colleges) has been studied. It had been proven that this form of organizing professional training for future specialists can be adopted either as a complete system or with its individual elements in specific states of the country. Elements that ensure effective vocational training have been identified in schools in Texas, North Carolina, which improve academic performance and reduce barriers for access to higher education in Minnesota, Illinois, as well as for integrating practical experience directly into educational process (Tennessee).

Keywords: professional training, dual education, Germany, USA.

Вступ. Необхідність повоєнного відновлення України та забезпечення її подальшого сталого розвитку, з одного боку, та інтеграція як економіки, так і системи освіти України до міжнародних вимог європейської системи розподілу праці – з іншого, актуалізують потребу вдосконалення процесу підготовки фахівців в нових умовах функціонування

сфери вищої освіти. Модернізація вітчизняної системи освіти проводиться з метою усунення основних недоліків традиційних форм і методів навчання майбутніх фахівців у напрямі подолання розриву між теорією і практикою, освітою та виробництвом, урахуванням вимог роботодавців згідно з попиту сучасного ринку праці.

Найкращою формою організації освіти, яка враховує зазначені вимоги, є дуальна, уперше запроваджена в Німеччині. Німецька система професійної освіти з дуальним оточенням як у компаніях та професійних закладах є міжнародно визнаною успішною моделлю. І тому багато концепцій та проєктів мають на меті перенести цей підхід до інших країн та освітніх систем. У цьому контексті важливо розглянути специфіку та вимоги до такого перенесення досвіду Німеччини до інших країн, визначити найбільш успішні практики, які можуть полегшити українським закладам процес запровадження конструктивних ідей досвіду зарубіжних країн.

Мета дослідження – на основі аналізу наукової літератури визначити важливі чинники успішності імплементації німецького досвіду дуальної форми освіти країнами світу та ефективність цієї моделі в американській професійній освіті за умов забезпечення якості й перспектив для випускників.

Методи та методики дослідження. У дослідженні застосовано загальнонаукові методи (методи системного аналізу та синтезу, узагальнення) й спеціальні методи порівняння та зіставлення.

Результати. Німецька система дуальної та професійної освіти визнана в усьому світі як така, що функціонує надзвичайно ефективно. Такі чинники, як глобальна економічна та фінансова криза у 2008–2009 рр. та 2020 р., дедалі більша потреба у висококваліфікованих працівниках та високий рівень безробіття серед молоді, спонукали багато країн вивчати та імплементувати німецький досвід. Німеччина має найнижчий рівень молодіжного безробіття: зниження показника безробіття спостерігалась у межах з 11,2 % у 2009 р. до 7,5 % у 2013 р. [10, с. 1]. Німеччина забезпечила найбільше фінансування своєї професійної освіти для її розвитку, ніж весь Європейський Союз. У результаті створена система професійної освіти відповідає потребам країни в підготовці кваліфікованих працівників.

Не дивно, що така ефективна форма підготовки кваліфікованих працівників викликала зацікавленість інших країн. Німецька практика була запроваджена в Європі та Азії (Афганістан, Китай, Індонезія, Лаос, Монголія, Пакистан, Шрі-Ланка, В'єтнам, Сау-

дівська Аравія), у США, Мексиці, Україні та інших країнах.

Є велика кількість досліджень, які присвячені досвіду країн у запровадженні дуальної освіти. Зацікавленість дослідників спостерігається й у напрямі вимірювання якості програм професійної освіти, результатів запровадження конструктивних ідей зарубіжного досвіду. Увага більшості українських дослідників спрямована на вивчення різних аспектів дуальної освіти, питання інноваційної діяльності закладів, їх зв'язків із наукою і виробництвом в умовах запровадження дуальної форми освіти (Т. Герлянд, Н. Кулалаєва, Г. Романова, М. Шимановський, І. Дрозіч) [1]. Аналізуючи зарубіжних авторів, можемо виокремити декілька напрямів досліджень. Вони присвячені вивченню трансферу навичок під час запозичення німецького досвіду, систему підготовки, орієнтованої на ринок праці, партнерство державної та приватних систем професійної освіти [14].

Розглядаючи умови запровадження дуальної форми навчання в українську практику, українські дослідники дійшли висновку, що заклади професійної освіти повинні виконувати певні функції задля формування типових моделей дуальної форми здобуття освіти. Важливим є моніторинг місцевих ринків праці у співпраці з місцевими службами зайнятості з метою визначення актуальних професій та розроблення для них освітніх програм дуальної форми здобуття освіти. Доцільним також вони вважають забезпечення неперервної комунікації між усіма суб'єктами освітнього процесу для усунення можливих недоліків в організації навчання та розв'язання поточних проблем. Акцентується на залученні роботодавців до оцінювання компетентностей здобувачів освіти [1, с. 22].

Особливий інтерес для нас становлять дослідження М. Пілц та Дж. Лі [11], які порівнюють підготовку в компаніях Німеччини, США, КНР та Індії. Були отримані важливі результати щодо вивчення процесу імплементації системи професійної освіти Німеччини в інших країнах. Р. Стокман [13], П. Гонон [6], У. Бліем, А. Петановіч К. Шмідт [2] ставили за мету визначення чинників, які сприяють успішній імплементації німецького досвіду в різних країнах.

Утім, незважаючи на наявність достатньої кількості наукових робіт, присвячених впровадженню та розвитку дуальної форми освіти, різних механізмів співпраці роботодавців із закладами професійної освіти, недостатньо уваги приділено програмам підготовки в німецьких компаніях. Крім того, досвід американських закладів у впровадженні дуальної форми освіти та вивчення чинників, що впливають на ефективність цього процесу, потребують подальшої наукової розвідки.

Система професійної освіти Німеччини вважається одним із національних успішних проєктів країни. Багато країн, особливо такі, що розвиваються, докладають дедалі більше зусиль, використовуючи німецьку модель для підготовки молоді в закладах освіти до вимог національного ринку праці. Професійна освіта вважається ефективним засобом скорочення показників бідності та поліпшення ситуації з працевлаштуванням. І саме дуальна форма освіти сприяє процесу передавання фахових знань, які стосуються виробництва.

Якщо вивчити досвід країн, які намагались імплементувати німецьку дуальну освіту в практику національної освіти США, КНР та Індії, то можна стверджувати, що цей процес може супроводжуватися певними труднощами. Проведене дослідження переконало в доцільності імплементції не цілої системи дуальної освіти в адаптивній формі, а лише певних та ефективних її елементів у національні освітні системи. Вчені дійшли висновку, що не варто розраховувати на швидку та короткострокову імплементцію, а її реалізація можлива лише за умов залученості та співпраці всіх суб'єктів освіти. «Національна система освіти – це жива організація, яка сформувалась у результаті подолання певних труднощів та досягнення успіхів» [11, с. 745].

Багато вчених ставили за мету виявлення чинників, які роблять свій внесок в успішну імплементцію дуальної форми освіти в різних країнах. Р. Стокман [13, с. 262] визначив такі чинники успіху німецького сектору професійної освіти: ретельне планування, гнучкий менеджмент, постійний моніторинг, орієнтований на результат, розвинена система оцінювання, ефективність провайдера освіти, кваліфікований та відданий персонал. Зі свого боку,

П. Гонон [6, с. 242] визначив сім критеріїв, необхідних для успіху: готовність закладу проводити навчання, дуальність навчальних місць (підприємство та заклад навчання), формалізація дуальної моделі, рівний доступ до знань, кооперативна модель керівництва разом із соціальними партнерами, організація виробничої практики як головної навчальної діяльності, відповідність підготовки майбутній кар'єрі.

Водночас У. Блієм, А. Петановіч К. Шмідт [2] визначають чинники, які вплинули на успішність австрійської дуальної системи, які вони вважають придатними для всіх німецькомовних країн. Це добре організоване керівництво та фінансування закладів освіти за умов залучення соціальних партнерів, особливо компаній, як головних провайдерів професійної освіти; розроблена концепція фаху (фах – це більше, ніж робота); створення переваг для компаній, які беруть участь у дуальній підготовці (учнівство дуже корисне для компанії); механізми забезпечення якості підготовки, яка є відповідальністю стейкхолдерів; запровадження механізмів кастомізації та інновацій, за якими учнівство проводять відповідно до кваліфікаційних вимог, які змінюються; створення іміджу учнівства як привабливого шляху підготовки для молоді; забезпечення адміністрування та імплементції як прозорих і чітких процесів.

У Вказівнику Європейської комісії надано загальну характеристику основних програм учнівства та професійної підготовки за період 2007–2012 рр. Вивчення цього документа свідчить про те, що акцент у ньому зроблено на працевлаштуванні випускників як загального показника ефективності навчання. Увага в документі також зосереджена на чинниках, що сприяють успішному запровадженню німецького досвіду. Вони полягають, що головними є міцна інституційна та регуляційна основа; активне заохочення соціальних партнерів та працедавців; активна співпраця між працедавцями та освітніми закладами; достатнє фінансування, включно із субсидіями від працедавців та іншими заохоченнями; професійна підготовка відповідно до потреб ринку праці; система забезпечення якості освіти. Новими чинниками можна вважати запровадження підтримки та моніторингу

академічної діяльності учнів і проведення сертифікації здобутих знань, навичок та компетенцій. Важливим є згадування соціального аспекту, а саме забезпечення індивідуально спрямованого й гнучкого підходу до потреб вразливих верств молоді. Звернемо увагу на закладання основи для формування національної системи кваліфікації шляхом запровадження суворих процедур сертифікації.

М. Лангталер [8] представив роботу, підсумовуючи міжнародні обговорення сутності процесів запозичення досвіду в освіті та аналізує результати імплементації дуальної освіти німецькомовними країнами. Він також зосереджує увагу на чинниках успішної імплементації досвіду Німеччини, серед інших згадує здатність студента самостійно виконати весь цикл робіт та комбінацію робочого й освітнього процесу, практичних навичок та теоретичних знань. Т. Маззарол, Дж. Саутар, В. Теін [9] вивчали це питання з погляду маркетингу. Вони зазначають, що маркетингова діяльність у створенні ринкового іміджу педагогічного персоналу та навчальних курсів є важливим чинником успішної реалізації дуальної форми навчання.

Крім того, німецький федеральний парламент видав стратегічний документ з питань міжнародної кооперації в галузі професійної освіти. У цьому документі виокремлено важливі юридичні та законодавчі аспекти, без яких неможливий розвиток професійної освіти. Необхідні відповідні політичні та юридичні засади, як-от розроблена національна стратегія професійної освіти та політична воля до проведення її модернізації і реформ ключових суб'єктів, таких як соціальні партнери та економічні організації. Важлива орієнтація професійної освіти на сучасні потреби економіки та потреби майбутнього. Потребує законодавчого закріплення інклюзивності освітньої культури та традицій, а також державна підтримка культури в освіті, науці та інноваціях. Сукупне вивчення результатів дослідження, забезпечення якості й відповідності ринку праці змісту професійної підготовки постійно визначаються як важливі чинники успіху для імплементації дуальної освіти.

Наше дослідження показало, що увага в емпіричних дослідженнях приділялась

і перешкодам у процесі імплементації дуальної освіти. Компанії повинні збалансувати насичення кваліфікованими працівниками дедалі більшого виробництва та витрати на навчання таких працівників. У країнах, які розвиваються, прибуток компаній – не завжди гарантований результат їхньої діяльності. Компанії в таких країнах запроваджують практичне навчання з використанням сучасних технологій за умов скорочення терміну навчання.

Серед інших причин згадано недостатню активність у співпраці між менеджерами та супервізорами на робочому місці із центрами підготовки або невідповідність їхньої співпраці освітнім потребам студентів. Дж. Джілллі, С. Еггланд, С. Джілллі [5] виявили такі перешкоди, як страх змін, нестача підтримки з боку менеджменту закладу тощо. І. Ратнада [12], досліджуючи Індонезію, наголошує на привабливості дуальної освіти для цієї країни. Однак однією з проблем виявляється те, що випускники не готові до роботи, що зумовлено недостатнім матеріальним забезпеченням, нестачею зв'язку між закладами та компаніями, браком кваліфікації педагогічного персоналу. С. Віеланд [15] представив свій погляд на можливість імплементації дуальної освіти. Серед основних обмежень – недостатнє бажання забезпечувати підготовку та незадовільне соціальне сприйняття дуальної системи. Крім того, підготовка студентів на дуальних програмах не завжди відповідає потребам економіки, що спричиняється недостатньою співпрацею між закладами та компаніями, невідповідністю змісту підготовки потребам компаній.

Розглянемо практичну реалізацію імплементації дуальної форми освіти в коледжах США, які визнають її ефективність. В американських Інноваційних кар'єрних школах P-TECH (засновані на грантах коледжі, що пропонують дуальну форму освіти (Pathways in Technology Early College High School), Кооперативних інноваційних коледжах (Cooperative Innovative High Schools, CIHS)) дуальна форма освіти пропонує не лише професійне навчання, а й дуальне зарахування / подвійний кредит із взаємовигідними перевагами для студентів, навчальних закладів та національного ринку праці [4].

Наприклад, Інноваційна кар'єрна школа W. H. Adamson P-TECH, що співпрацює з компаніями American Airlines та IBM, готує студентів до роботи у сфері інформаційних технологій. Школи P-TECH у Техасі пропонує галузеві навчальні траєкторії, які тривають від чотирьох до шести років. Студенти одночасно отримують диплом середньої школи та кредити для отримання ступеня асоційованого спеціаліста або післяшкільного сертифіката, орієнтованого на високооплачувані та затребувані сфери.

Навчальні заклади зазначають, що дуальна організація навчання позитивно впливає на академічну успішність та інтенсифікації навчання, оскільки зарахування на навчання й зарахування кредитів за дуальною системою (Dual Enrollment / Dual Credit) є надзвичайно успішною стратегією для розширення можливостей доступу до коледжу всіх категорій молоді [4, с. 4]. По-друге, дуальна модель допомагає прискорити підготовку, адаптовану до ринку праці, причому відмічається поліпшення показників успішності здобувачів освіти [4]. Підтвердження цього зафіксовано Радою громадського коледжу Іллінойсу у своєму щорічному звіті про діяльність за 2024 р. У звіті зазначається, що студенти, які брали участь у програмах подвійного кредиту, мали істотно вищі показники академічної діяльності порівняно з тими, хто цього не робив [7, с. 15].

У громадських коледжах штату Іллінойс подвійний кредит дає змогу студентам одночасно отримувати кредити, які зараховують до диплома як середньої школи, так і коледжу. У 2024 році 91 017 американських студентів взяли участь у цій програмі. Більшість зарахувань на курси подвійного кредиту (74,8%) відбулася в середній школи. Причому студенти, які навчалися за дуальною програмою, і ті, яким зарахували кредити за дуальною системою, мали значно вищий показник академічної успішності (54,76% у 2021 р.) порівняно з тими, хто не робив цього (34,33% за той самий період). Показник успішного закінчення програми навчання для студентів, що навчалися на програмах дуальної освіти, був на 10–15 пунктів вищим порівняно з іншими студентами [7, с. 16–17].

Серед безперечних переваг дуальної освіти відмічається чинник зменшення фінансових бар'єрів на шляху до здобуття освіти. Ця модель допомагає заощадити час і гроші здобувачів освіти. Так, керівництво коледжу в Теннессі відмічає, що Грант зарахування на дуальну програму (Dual Enrollment Grant) покриває витрати на навчання, усуваючи фінансові перешкоди для незахищених верств населення [3]. Переваги моделі дуальної освіти відчули й студенти американських Кооперативних інноваційних коледжів у Північній Кароліні, які отримують фінансову державну допомогу (Pell Grant). У цих закладах дуальні програми орієнтовані на студентів, які мають академічні проблеми в навчанні та можуть не закінчити школи. Кооперативні інноваційні коледжі забезпечують міцний зв'язок із регіональними ринками праці, даючи змогу студентам отримати ступінь асоційованого спеціаліста або накопичувати кредити для подальшого навчання на бакалаврських програмах. Прикладом є Академія наук про здоров'я (Hawthorne Academy of Health Sciences), яка готує студентів до кар'єри в галузі охорони здоров'я, співпрацюючи з компанією Atrium Health, що пропонує студентам шеститижневе оплачуване літнє стажування та навчання на робочому місці [3].

Крім того, дуальна освіта значно поліпшує кар'єрні можливості здобувачів освіти. Вона є надійним механізмом розвитку талантів і задоволення потреб національного ринку праці в робочій силі шляхом партнерства та узгодження дій між освітніми закладами й підприємствами [3]. Такі програми професійної освіти й навчання допомагають забезпечити безпроблемний перехід молоді від навчання до ринку праці, оскільки навчання здійснюється виключно відповідно до потреб місцевого ринку праці разом із суб'єктами ринку праці [10]. Наприклад, у штаті Теннессі в середній школі Fayetteville, де не вистачало обладнання та інструкторів, було створено зварювальну лабораторію на заводі місцевого виробника (AriensCo) в партнерстві з Технічним коледжем прикладних технологій (TCAT) [3]. У цьому закладі навчання відбувається з розподілу 80% аудиторного навчання

в навчальному закладі, а 20% професійної підготовки роботодавцем на робочому місці.

Програми дуальної освіти дають змогу отримати випускникам і фінансові переваги. Так, дослідження, проведене в Північній Кароліні, показало, що студенти Корпоративних інноваційних коледжів заробили на \$6,133 більше кумулятивної заробітної плати протягом семи років після початку навчання в закладі, ніж їхні однолітки, які не брали участі в програмі [3]. Такий ефект досягається шляхом стратегічного з'єднання теоретичного та практичного компонента навчання, що вможливує прискорення підготовки студентів до професійної діяльності та працевлаштування на високооплачувані роботи з можливістю подальшого успішного кар'єрного просування. Фахівці акцентують увагу на конкурентній перевазі на ринку праці випускників програм дуальної освіти завдяки отриманню затребуваного сертифіката та досвіду практичної роботи вже на момент закінчення навчання. Наявність досвіду роботи полегшує результати працевлаштування випускників, гарантує вищу ймовірність стабільності першої роботи та менший ризик невідповідності кваліфікації обійманій посаді [3].

Однією з головних переваг дуальної освіти є її внесок у зниження безробіття серед молоді. Німецька дуальна система професійної освіти є міжнародним еталоном, пов'язаним з найнижчим рівнем безробіття серед молоді в Європі [10].

Крім того, необхідно відмітити внесок дуальної освіти в розвиток навичок та її роль у соціально-емоційній підтримці через менторство, організацію консультацій та досліджень кар'єри, починаючи з першого року, що практикується в професійних закладах ICAN штату Міннесота. Ця модель забезпечує доступ до подвійного зарахування для студентів із невеликих сільських середніх шкіл, де такі пропозиції раніше були відсутні. Інноваційні моделі дуальної освіти зосереджені на розвитку навичок, необхідних для успіху в навчанні та кар'єрі. Інтеграція робочого місця як навчальної лабораторії дає змогу студентам у подальшій професійній діяльності закріплювати та практикувати навички, розвинуті в класі [3]. На думку фахівців,

інтеграція соціально-емоційного навчання в зміст професійної підготовки сприяє розвитку навичок вирішення проблем, налагодження стосунків у команді та саморегуляції, які є критично важливими для успіху на ринку праці. Соціально-емоційне навчання, інтегроване в курси підготовки, покращує залучення студентів до спілкування з викладачами та однолітками, допомагає молоді розвинути сильніше почуття належності до соціальної групи та впевненіше долати виклики сучасного ринку праці. Інструктори, інтегруючи соціально-емоційне навчання в програми дуального навчання, будують довіру між суб'єктами навчання, що дає змогу студентам ділитися особистими деталями, включно з проблемами з психічним здоров'ям, які вони обговорюють з інструкторами [4].

Крім того, до переваг дуальної освіти можна зарахувати встановлення механізмів забезпечення якості та надійну сертифікацію здобутих знань, навичок і компетенцій. Експерти назвали «Забезпечення якості» (Quality assurance) важливим фактором успіху. Дуальне навчання орієнтоване на поточні та майбутні потреби економіки, чим забезпечує актуальність змісту підготовки. Тісне партнерство між роботодавцями та навчальними закладами забезпечує готовність компаній надавати навчання й отримувати вигоди від нього. Зазначається соціальне визнання такої освіти як привабливого кар'єрного шляху для молоді. Переваги такого навчання спостерігаються не лише для студентів, а й для викладачів, які професійно розвиваються [10].

Висновки. Так, німецький досвід дуальної освіти використовують у багатьох країнах світу для формування кваліфікованої робочої сили. Доведена ефективність такої форми організації професійної підготовки майбутніх фахівців змушує навіть найбільш розвинені країни світу, як-от США, запозичувати якщо не цілісну систему, то її окремі елементи в окремих штатах країни. Такими елементами є ті, які забезпечують ефективне професійне навчання (Техас, Північна Кароліна), підвищують академічну успішність та зменшення бар'єрів доступу до вищої освіти (Міннесота, Іллінойс), а також для інтеграції практичного досвіду безпосередньо в навчальний процес (Теннесі).

Список використаних джерел

1. Gerliand T., Drozdich I., Kulalaeva N., Romanova G., Shimanovskii M. Organizatsia dualnoi formy navchannia u zakladah profesiinoi (profesiino-tehnichnoi) osvity. Zhytomyr : Polissia, 2019.
2. Bliem W., Petanowitsch A., Schmid K. Success Factors for the Dual VET System: Possibilities for Know-how-transfer. IBW Forschungsbericht No. 177. Vienna : IBW, 2014.
3. Cuevas E., Bohle E. From High School to Workforce: Dual Enrollment Case Studies. JFF's Increasing College Access Network (ICAN). Boston / Washington, DC / Oakland, CA, 2025.
4. Eggers L., O'Connor A. State and Institutional Pillars That Support Dual Enrollment Innovation. Lessons From the Increasing College Access Network Project in Minnesota. JFF's Increasing College Access Network (ICAN). Boston / Washington, DC / Oakland, CA, 2025.
5. Gilley J.W., Egglund S.A., Gilley A.M. Principles of Human Resource Development. New York : Basic Books, 2002.
6. Gonon P. Development Cooperation in the Field of Vocational Education and Training: The Dual System as a Global Role Model? In: Maurer M., Gonon P. (eds.). The Challenges of Policy Transfer in Vocational Skills Development. National Qualifications Frameworks and the Dual Model of Vocational Education in International Cooperation. Bern: Peter Lang, 2014. P. 241–259.
7. Illinois Community College Board (ICCB). Dual Credit in the Illinois Community College System in Fiscal Year 2024. Authority of the State of Illinois, 2025.
8. Langthaler M. Policy Transfer in Education with a Focus on the Transfer of the Dual Apprenticeship System within Development Cooperation. Briefing Paper No. 15. Vienna: Austrian Foundation for Development Research (ÖFSE), 2017.
9. Mazzarol T., Soutar G.N., Thein V. Critical Success Factors in the Marketing of an Educational Institution: A Comparison of Institution and Student Perspectives. Higher Education. 2001. Vol. 10. P. 39–57.
10. Oeben M., Klumpp M. Transfer of the German Vocational Education and Training System—Success Factors and Hindrances with the Example of Tunisia. Education Sciences. 2021. Vol. 11. P. 247. DOI: <https://doi.org/10.3390/educsci11050247>.
11. Pilz M., Li J. Tracing Teutonic Footprints in VET around the World? Europe J. Training Development. 2014. Vol. 38. P. 745–763.
12. Ratnata I. W. Enhancing the Image and Attractiveness of TVET. TVET@Asia. 2013. P. 1–13. URL: http://www.tvet-online.asia/issue1/ratnata_tv et1.pdf.
13. Stockmann R. The Transfer of Dual Vocational Training: Experiences from German Development Cooperation. In: Maurer M., Gonon P. (eds.). The Challenges of Policy Transfer in Vocational Skills Development. National Qualifications Frameworks and the Dual Model of Vocational Education in International Cooperation. Bern : Peter Lang, 2014. P. 261–285.
14. Tripney J. S., Hombrados J. G. Technical and Vocational Education and Training (TVET) for Young People in Low- and Middle Income Countries: A Systematic Review and Meta-Analysis. Empirical Research in Vocational Education and Training. 2013. Vol. 5. P. 1–114.
15. Wieland C. Germany's Dual Vocational-Training System: Possibilities for and Limitations to Transferability. *Local Economy*. 2015. Vol. 30. P. 577–583.

References

1. T., Drozdich, N., Kulalaeva, G., Romanova, M., Shimanovskii. (2019). Organizatsia dualnoi formy navchannia u zakladah profesiinoi (profesiino-tehnichnoi) osvity. Zhytomyr : “Polissia”. [in English].
2. Bliem, W. Petanowitsch, A. Schmid, K. (2014). Success Factors for the Dual VET System: Possibilities for Know-how-transfer. IBW Forschungsbericht No 177; IBW: Vienna, Austria. [in English].
3. Cuevas, E., Bohle, E. (2025). From High School to Workforce: Dual Enrollment Case Studies. JFF's Increasing College Access Network (ICAN). Boston / Washington, DC / Oakland, CA. [in English].
4. Eggers, L., O'Connor, A. (2025). State and Institutional Pillars That Support Dual Enrollment Innovation. Lessons From the Increasing College Access Network Project in Minnesota. JFF's Increasing College Access Network (ICAN). Boston / Washington, DC / Oakland, CA. [in English].
5. Gilley, J.W.; Egglund, S.A., Gilley, A.M. Principles of Human Resource Development; Basic Books: New York, NY, USA, 2002. [in English].Gonon, P. (2014). Development Cooperation in the Field of Vocational Education and Training: The Dual System as a Global Role model? In The Challenges of Policy Transfer in Vocational Skills Development. National Qualifications Frameworks and the Dual Model of Vocational Education in International Cooperation; Maurer, M., Gonon, P., Eds.; Peter Lang : Bern, Switzerland, pp. 241–259. [in English].

6. Illinois Community College Board (ICCB). (2025). Dual Credit in the Illinois Community College System in Fiscal Year 2024, Authority of the State of Illinois. [in English].
7. Langthaler, M. (2017). Policy Transfer in Education with a Focus on the Transfer of the Dual Apprenticeship System within Development Cooperation; Briefing Paper, No. 15; Austrian Foundation for Development Research (ÖFSE): Vienna, Austria. [in English].
8. Mazzarol, T., Soutar, G.N., Thein, V. (2001). Critical Success Factors in the Marketing of an Educational Institution: A Comparison of Institution and Student Perspectives. *Higher Education*, 10, 39–57. [in English].
9. Oeben, M., Klumpp, M. (2021). Transfer of the German Vocational Education and Training System – Success Factors and Hindrances with the Example of Tunisia. *Education Sciences*, 11, 247. <https://doi.org/10.3390/educsci11050247> [in English].
10. Pilz, M., Li, J. (2014). Tracing Teutonic Footprints in VET around the World? *Europe J. Training Development*, 38, 745–763. [in English].
11. Ratnata, I.W. (2013). Enhancing the Image and Attractiveness of TVET. *TVET@Asia*, 1–13. Retrieved from: http://www.tvetonline.asia/issue1/ratnata_tvet1.pdf. [in English].
12. Stockmann, R. (2014). The Transfer of Dual Vocational Training: Experiences from German Development Cooperation. In *The challenges of Policy Transfer in Vocational Skills Development. National Qualifications Frameworks and the Dual Model of Vocational Education in International Cooperation*; Maurer, 13. M., Gonon, P., Eds.; Peter Lang: Bern, Switzerland, pp. 261–285. [in English].
14. Tripney, J.S. Hombrados, J.G. (2013). Technical and Vocational Education and Training (TVET) for Young People in Low- and Middle Income Countries: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Empir. Res. Vocat. Educ. Train.*, 5, 1–114. [in English].
15. Wieland, C. (2015). Germany's Dual Vocational- Training System: Possibilities for and Limitations to Transferability. *Local Economy*, 30, 577–583. [in English].

Стаття надійшла до редакції 12.11.2025

Стаття прийнята 06.12.2025

Статтю опубліковано 23.12.2025